

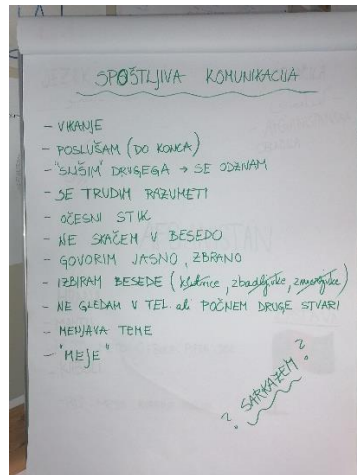
Primer dobre prakse

Organizacija

Naslovna slika

Delavnica Spoštovanje v komunikaciji

Andragoški zavod Maribor – Ljudska univerza

Cilji

- Razumevanje pojma spoštljiva komunikacija.
- Prepoznavanje nespoštljive komunikacije.
- Razvijanje veščin za spoštljivo komunikacijo.
- Spodbujanje empatije in razumevanja drugih ter razumevanja svojih odzivov.
- Razumevanje razlik med medosebno komunikacijo in komunikacijo z umetno inteligenco, vzpostavitev kritičnega odnosa do komunikacije z umetno inteligenco.

Ciljna skupina

Mladi 15 – 29 let

Kratek povzetek

Delavnico smo izvedli v neformalnem izobraževalnem programu Projektno učenje mlajših odraslih PUM-O plus. Namen delavnice je z neformalnimi metodami in izkustvenim učenjem mlade spodbuditi k poglobljenemu razmisleku o tem kako komunicirajo, prepoznati nespoštljivo komunikacijo in razvijati veščine spoštljive komunikacije. Ker pa v času digitalizacije vse več komuniciramo tudi z umetno inteligenco, smo le-to vključili v delavnico, kot »učni pripomoček« in hkrati raziskovali razlike med medosebno komunikacijo in komunikacijo z umetno inteligenco (ChatGPT). Izvedba je trajala tri šolske ure. Vključili smo različne metode, pogovor, igra vlog, risanje, opazovanje. Udeleženci so delali v skupini, individualno in v manjših skupinah.

Opis izvedbe

V prvi uri smo pričeli z uvodno motivacijo – z branjem zgodbe o dveh prijateljih na poti, ki prikazuje razliko med spoštljivo in nespoštljivo komunikacijo. Nato so mladi razmišljali kaj zanje pomeni spoštljiva komunikacija in skupaj oblikovali definicijo. Za razlago smo vprašali tudi ChatGPT in obe primerjali. V drugem delu ure so mladi delili primere nespoštljive komunikacije in pri tem izhajali iz svojih izkušenj, razmislek pa smo nato poglobili z vajo Razmisli preden govoriš v kateri so se poglobili v svoje občutke in doživljanja ob nespoštljivi komunikaciji. Občuteno so narisali in predstavili v skupini. Sledil je pogovor v katerem smo raziskovali in ozaveščali tudi zakaj smo včasih v komunikaciji nespoštljivi.

V drugi uri smo razvijali veščine za spoštljivo komunikacijo. Udeleženci so podali svoje predloge za izboljšanje komunikacije, spoznali smo tehniko »jaz sporočilo«, vse predloge pa so udeleženci nato skušali uporabiti in preizkusiti v igri vlog. Postavljeni so bili v situacije, ko morajo rešiti konfliktno situacijo na spoštljiv način. Vajo smo zaključili s pogovorom o pristnosti v komunikaciji.

V zadnji uri smo pozornost usmerili v komunikacijo z umetno inteligenco. Primerjali smo kako poteka komunikacija z njo v primerjavi s komunikacijo med ljudmi. Udeleženci so delili svoje izkušnje, nato pa smo kot primer uporabili ChatGPT in preizkušali kako se odziva na našo komunikacijo, tako spoštljivo, kot nespoštljivo. Izzvali smo ga, da reši enega od konfliktov, ki so ga reševali v praktični vaji igre vlog. Skozi pogovor so nato razmišljali o tem ali nam lahko pri učenju socialnih in čustvenih veščin tudi pomaga, in kje so na drugi strani pasti komunikacije z umetno inteligenco. Vzpostavljali so kritični odnos in krepili zavedanje, da gre vendarle za robota in ne človeka.

Odzivi udeležencev

Udeležencem je bila delavnica všeč. Pohvalili so metode, predvsem pa jih je pritegnila tema, saj sem pri izbiri izhajala iz potrebe skupine, v kateri so se v zadnjem času vse pogosteje pojavljali problemi v komunikaciji. Le-te so prepoznavali tudi sami in povedali, da je bila zato delavnica zanje zelo koristna. Zanimivo jim je bilo, da smo vključili tudi umetno inteligenco. Presenečeni so bili nad njegovimi odzivi Chat GPT in vztrajanjem pri spoštljivi komunikaciji. Menili so, da jim lahko pomaga z nasveti, npr. ko so v dilemi kako rešiti konflikt. Prepoznavali so še druge koristi oz. primere kako ga uporabiti, hkrati pa so razmišljali tudi o nevarnostih in pasteh. Večina mu svojih intimnih občutij ne bi zaupala. Plakati, ki so nastali med delavnico bodo ostali obešeni v prostorih skupine kot opomnik (definicija spoštljive komunikacije, kako uporabiti »jaz sporočila«...).

Evalvacija izvedbe

Skozi vaje in pogovor smo prišli do veliko dobrih zaključkov, ki bodo udeležencem koristili pri razumevanju svojih vzorcev komunikacije in poskusih biti bolj spoštljivi in postavljati meje, ko so drugi z njimi nespoštljivi. Zelo učinkovita je bila vaja v kateri so izražali svoje občutke ob nespoštljivi komunikaciji. Izdelki so bili zelo zanimivi, predvsem pa pomenljivi. Tudi udeleženci so si z zanimanjem ogledali vse izdelke in skušali razumeti kaj sporočajo. V zaključni evalvaciji so nekateri izpostavili, da do zdaj niso veliko razmišljali niti o svojih občutkih niti o občutkih drugih. Vključitev umetne inteligence se je na prvi pogled zdela nekoliko »na silo«, a se je izkazala za zanimiv in poučen zaključek delavnice, ki je vzdušje po naporni temi nekoliko sprostila. Hkrati pa je poskus razumevanja delovanja humanoidnih robotov in njihovega načina komunikacije odprl nove teme in možnosti za nadaljnje delo.